

ΟΔΗΓΟΣ Η ΚΟΣΜΟΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Στην αυγή του 21^{ου} αιώνα ο Κόσμος άλλαξε άρδην και εξακολουθεί να αλλάζει. Οι έννοιες, όμως, δεν αλλάζουν. Απλώς προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες, στις νέες ευκαιρίες και στις υπό διαμόρφωση νέες γεωπολιτικές ισορροπίες. Πατριωτισμός σημαίνει αγάπη προς την Πατρίδα: φιλοπατρία. Και παραμένει ζωντανός στον πυρήνα του Ελληνισμού όσο και αν τον λειδορούν από δεξιά και αριστερά οι ιθαγενείς νεοταξίτες Διαφωτιστές διεθνιστές. Ο Ελληνισμός ήταν ανέκαθεν, και παραμένει, πολιτισμός. Αλλοίμονόν του, αν ποτέ γίνει απλός αριθμός, ευδαιμονισμός και καταναλωτικός αυτοσκοπός.

Ανέκαθεν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των Ελλήνων ήταν η ποιότητα και η προσαρμοστικότητα, ο πολιτισμός και το σπάνιο φυσικό περιβάλλον, η βαρύτιμη εθνική κληρονομιά, η εξωστρέφεια και η ανάληψη κινδύνων, οι ανοικτοί ορίζοντες και οι ανοικτές θάλασσες, η συνεργασία και η αλληλοπεριχώρηση με άλλους Λαούς, άλλους πολιτισμούς, άλλες θρησκείες. Αποκορύφωμα αυτής της ελληνικής διπροσωπίας η αδάμαστη αίσθηση της ελευθερίας και το ανατρεπτικό ένστικτο της ακοίμητης απορίας, που συνεχώς θέτει νέα ερωτήματα και ανακαλύπτει καινούργιες απαντήσεις για να προχωρήσει ευθύς αμέσως σε νέες ερωτήσεις.

Ποιο, λοιπόν, είναι το πρωταρχικό; Ασφαλώς η αληθής Παιδεία. Όχι απλώς σχολεία και χάρτινα πτυχία αλλά ελληνική Παιδεία εις εθνικήν αυτογνωσίαν. Και η Παιδεία είναι παιδεμός αλλά συνάμα εξαγνισμός. Αυτός είναι πατριωτισμός και συνάμα ανθρωπισμός. Στο βαθυστόχαστο έργο του «Διάλογοι σε Μοναστήρι» ο Κωνσταντίνος Τσάτσος σημειώνει: *«Ο καθένας ανεβαίνει όσο ανεβαίνει η ψυχή του»*.

Αρκεί να ακολουθεί την πατρώα κοσμοαντίληψη. Την ορίζει Edith Hamilton:¹

«Ο Έλληνας πιστεύει ανέκαθεν ότι βρίσκεται στο κέντρο του Κόσμου και πως, αν πεθάνει για τη σωτηρία του Κόσμου, θεώνεται. Λυτρώνεται και ενώνεται με τον Θεό. Αυτό πίστευε τόσο όταν λάτρευε τους Δώδεκα Θεούς όσο και όταν λατρεύει τον ένα και μοναδικό τριαδικό Θεό. Η χαρά της ζωής είναι χαραγμένη πάνω σε ό,τι άφησαν πίσω τους οι Έλληνες. Και, όσοι δεν το λαμβάνουν υπ' όψιν τους αυτό, αδυνατούν να κατανοήσουν ένα ζήτημα υψίστης σημασίας: τον τρόπο με τον οποίον συντελέσθηκε το ελληνικό επίτευγμα. Οι Έλληνες γνώριζαν πολύ καλά πόσο πικρή αλλά συνάμα γλυκιά είναι η ζωή. Χαρά και λύπη, ανάταση και τραγωδία, συμβαδίζουν δίπλα-δίπλα. Οι Έλληνες είχαν μεγάλη, τρομακτική επίγνωση της αβεβαιότητας της ζωής και του επικείμενου θανάτου.»

Όταν εσήμανε η Ώρα, οι Έλληνες αποδείχθηκαν ικανοί για όλα και αυτοθυσιαστικοί. Αρκεί η ηγεσία να τους εμπνεύσει με το παράδειγμά της, την ανιδιοτέλειά της και το ήθος της. Ο Έλληνας πιστεύει ανέκαθεν ότι βρίσκεται στο κέντρο του Κόσμου και πως, αν πεθάνει για τη σωτηρία του Κόσμου, θεώνεται. Λυτρώνεται και ενώνεται με τον Θεό. Γι' αυτό, «με το χαμόγελο στα χείλη πάν' οι φαντάροι μας μπροστά» –και πέφταν όρθιοι στην φωτιά. Οι Έλληνες δεν θεολογούν διότι γνωρίζουν ότι ο άνθρωπος αδυνατεί να συλλάβει και να ορίσει το Άφατον. Αντί, λοιπόν, να θεολογούν, όπως οι άλλοι, υμνολογούν. Καλλιεργούν το κάλλος και, συλλειτουργούμενοι, κοινωνούν και μεταλαμβάνουν τον Θεό μέσα στο υπέρτατο κάλλος. Ακολουθούν ακλόνητοι τον ίδιο δρόμο από τα αρχαία χρόνια. Αναπαράσταση της αρχαίας τραγωδίας είναι η Θεία Λειτουργία, που κορυφώνεται δι' ελέου και φόβου και οδηγεί στην κάθαρση με την Αναίμακτη Θυσία και τη Μετάληψη του Θυσιασθέντος Σωτήρος Θεού. Με λαϊκά πανηγύρια τιμούν τον Άγιο προστάτη στην αυλή της εκκλησίας όπως οι αρχαίοι πατέρες μας γύρω από τον ναό τιμούσαν έναν από τους Δώδεκα θεούς προστάτη τους. Προστάτης των θαλασσινών ο Άγιος Νικόλαος και παλαιότερα ο Ποσειδώνας. Υπέρμαχος Στρατηγός η Παναγία και στα αρχαία χρόνια η Αθηνά. Βαθειά γνώση της

¹ Edith Hamilton, *Ο Ελληνικός Τρόπος*, εκδόσεις Ανατολικός, Αθήνα 2004.

αρχαίας ελληνικής παιδείας είχαν οι Πατέρες της Εκκλησίας που όρισαν τα δόγματα και την αποστολή του Χριστιανισμού τον οποίον η Οικουμένη προσέλαβε στην ελληνική γλώσσα.

Η πίστη στον Θεό αποτελεί συστατικό στοιχείο του Ελληνισμού από τα αρχαιότατα χρόνια. Στα Ηθικά Νικομάχεια του ο Αριστοτέλης αποφαίνεται:

«Εφ' όσον, λοιπόν, ο νους είναι κάτι το θεϊκό, τότε και η σύμφωνη με τον Λόγον ζωή θα πρέπει να είναι θεϊκή. Πρέπει, όσο μπορούμε, να αποβάλουμε τη θνητή μας φύση και να αποβλέπουμε στην αθανασία».

Στην τραγωδία του «Αγαμέμνων» ο Αισχύλος κηρύσσει:

«Οι άνθρωποι αναζητούν τον Θεό και, αναζητώντας Τον, Τον βρίσκουν. Αυτός είναι ο Κύριός μας και ο Πατέρας μας που με το ίδιο Του το χέρι μας φύτεψε, ο Πλάστης και Δημιουργός».

Πιστοποιώντας αυτήν τη διαχρονική ελληνική συνέχεια ευλαβείς Ορθόδοξοι ιερείς έχουν εντάξει μεταξύ των Αγίων στους νάρθηκες δεκάδες ναών –και του Αγίου Όρους– αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους, τραγωδούς και τον Μέγα Αλέξανδρο.

Οι Έλληνες λατρεύουν την ομορφιά της ζωής, μα είναι συμφιλιωμένοι με τον Χάρο.

Ο Θεός δεν είναι Προτεστάντης τιμωρός. Είναι Πατέρας μας και Του μοιάζουμε. Ο Σοφοκλής υμνεί *«τον θεό χορευτάρá στων αστεριών το πυρωμένο χοροστάσι»*. Και κάθε σεβνταλής εργάτης, αργά-αργά, χορεύει τελετουργικά την παραγγελιά του.

Η πιο φαρμακερή μαχαιριά, που έδωσαν πισώπλατα στον Έλληνα όσοι προκάλεσαν την κρίση και όσοι την καπηλεύονται, δεν είναι ότι του μείωσαν το εισόδημά του δραματικά. Είναι ότι του στέρησαν την ελπίδα, του έκλεψαν το προνόμιο να πολεμήσει στην πρώτη γραμμή και τον έπνιξαν πρώτη φορά στη μαύρη απελπισιά. Του πήραν τη χαρά της ζωής που είναι διαχρονικό βίωμα.

Στους καιρούς μας η νέα Μεγάλη Ιδέα δεν είναι πια η επέκταση στους τόπους των Ελλήνων αλλά η εμφάθυνση επί τόπου. Το Κράτος των πελατών οφείλει να γίνει Κράτος των Ελλήνων, να εκσυγχρονισθεί και να αναδιοργανωθεί εκ θεμελίων, να αφομοιώσει τη νέα τεχνολογία και τη νέα οικονομία, να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των Ελλήνων και τη μεγάλη Ελληνική Διασπορά, να επιστρατεύσει τους ξενιτεμένους επιστήμονές του, που κατά δεκάδες διαπρέπουν στη Δύση, να αναδείξει την παγκόσμια κληρονομιά του και το μοναδικού κάλλους φυσικό τοπίο του, να αναλάβει στα Βαλκάνια τη θέση που του κληροδότησαν οι προπάπποι μας, να συνειδητοποιήσει την προνομιακή γεωπολιτική αξία του, να χρησιμοποιήσει τον κραταιό παγκόσμια εμπορικό στόλο του και να ανοίξει στον Κόσμο τα λιμάνια του.

Να, να, να... Ζητάμε πολλά; Δεν πίνουν χαρτωσιά όλα αυτά μπροστά σε όσα πέτυχε διαχρονικά ο Ελληνισμός πριν τον αφελληνίσουν οι βαρύγδουποι Νάνοι «ηγέτες του».

Καλή Παναγιά

N. I. Μέρτζος